

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLIV (38)
Štev. (No.) 9

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
21. marca 1985

40 let usodne razdelitve

Neenotnost v jugoslovanskem vodstvu

Med zvestobo in izdajo

Pred 40 leti, od 4. do 11. februarja 1945 je v obmorskem letoviškem kraju Jalta na polotoku Krimu ob Črnem morju potekala konferenca med Rooseveltom (ZDA), Churchillom (Velika Britanija) in Stalinom (Sovjetska zveza). „Trije veliki“ naj bi se pogovorili o usodi sveta, zlasti Evrope po porazu nacistične Nemčije, katere razpad se je bližal z naglimi koraki. Žal je ta konferenca prešla v zgodovino kot primer, kako neodgovorno se odloča na vrhovih svetovne politike o drugih, ne da bi se jih vprašalo za njih mnenje ali dobilo njih pristaneke.

Sedanji severnoameriški predsednik Reagan je, zvest svojim dosedanjim stališčem, v torek 5. februarja o jaltški konferenci dejal: „Sovjetska zveza je kršila takratne sklepe, kajti v Jalti so se dogovorili, da bodo v vseh evropskih državah svobodne volitve. ZDA še vedno stoji na tem, da je treba te sklepe spoštovati in izvesti. Ne zahtevajo tega z namenom, da dokažejo nad SZ vojaško premoč, ampak ker želijo, da se demokratični red obnovi v vsej Evropi.“

Reagan ne pravi, da je treba jaltške dogovore preklicati, ampak da jih je treba tolmačiti v duhu kot so bili zamišljeni in podpisani. Po njegovem mnenju je Stalin prevaral tako Roosevelta kot Churchilla, a ne pri pogajalni mizi, temveč kasneje. Reagan nima namere uničiti sovjetski imperij, ampak ga spremeniti.

Glavna osebnost na konferenci v Jalti je bil nedvomno Stalin: še mladosten, simpatičen, velik jedec in pivec. Hitro je spoznal, da je Roosevelt na kraju svojih moči (čez dober mesec je že umrl) in da mu ne gre za drugo kot da se vojna čimprej konča. Tudi Churchill ni bil več tako odziven kot v mladih letih in ni spregledal pasti, ki jih je Stalin obema nastavljal. Sovjetski diktator je tudi takoj odkril, da je Roosevelt zelo sprejemljiv za poklone. Zato mu je neprestano dvoril, tako da mu je uspelo postaviti Roosevelta proti Churchillu.

V Jalti je tekel pogovor predvsem o usodi premagane Nemčije in „osvobodene“ Poljske. O sedanji razdelitvi Evrope tedaj še ni bilo govora. Ta je prišla kot posledica sovjetske osvajalnosti in anglo-ameriške naivnosti.

Leta 1945 je bilo poljsko ljudstvo še bolj antisovjetsko kot danes. V svežem spominu je bil še sovjetsko-nacistični pakt Ribbentrop (nemški zunanji minister) — Stalin spomladi leta 1939, čemur je sledil nemški napad na Poljsko 1. septembra 1939 in temu sledeča delitev Poljske med Nemčijo in SZ, potem pokol poljskih častnikov s strani sovjetske vojske leta 1942 v Katynju, dalje činično ravnanje sovjetskih čet, ki so že stale leta 1944 pred Varšavo, pa so se Poljaki v mestu Nemcem uprli upajoč, da jih Sovjeti podpro, Sovjeti pa so mirno čakali, da so Nemci upor zadušili in je šele nato rdeča armada mesto zasedla.

Rooseveltu je bila usoda Poljske malo mar. Stalinu je dejal: „Sit sem že tega govorjenja o Poljski; sto petdeset let že moramo prenašati njene nadležnosti.“ In spet: „Nalagamo že to poljsko gos z nemškimi kislim jeljem, da bo dala mir.“ Seveda je Stalin take besede rad slišal. Zato je tudi brez nadaljnje pristal na zahtevo obeh zahodnih voditeljev, da bodo na Poljskem po končani vojni izvedene svobodne volitve. Vedel je, da do njih zaradi sovjetske navzočnosti ne bo nikdar prišlo. In tako je tudi bilo.

Kar se tiče poražene Nemčije, je bil spet Stalin tisti, ki je imel jasne ideje: nemško ozemlje naj bi se razdelilo na štiri zasedbene cone, eno naj bi dobila tudi Francija, pa bi se ustanovil skupni nad-

FAZ, 31. 12. 84; prir. P. D.

V svojih novoletnih nagovorih je mnogo jugoslovanskih funkcionarjev nakazalo naraščajočo neenotnost v jugoslovanskem vodstvu. Niso sporazumni v načrtu, kako naj bi v novem letu zmanjšali brezposelnost in kako naj bi vzpostavili osnove, po katerih naj bi se jugoslovansko gospodarstvo opomoglo. Vedno pogosteje je bilo slišati zahteve o „spremembah v političnem sistemu“. Med politiki je diskusija vzplamtela v takšni meri, da mnogi nepristranski opazovalci ne dojamajo, za kaj prav za prav gre. Pa tudi vojska se je vznemirila, čeprav je njen glavni poveljnik zavrnil, da stoji vojaštvo krepko na osnovi „demokratične samouprave“ in da nima prav nobenih drugih ambicij.

Jugoslovanski politični voditelji zaskrbljeno sledijo raznim zahtevam po spremembah v vodstvu sistema, medtem ko tkzv. ortodoksni člani partije smatrajo, da je ti-tolizem absolutno nespremenljiv. Tudi Slovenca Dolanc in Popit sta od-

ločno proti vsaki spremembi in to zlasti zaradi tega, ker bi le-te vzpostavile ozračje, ki je v tem trenutku ali okolščinah čisto „nepotrebno“. Opazovalci trdijo, da se te polemike vršijo predvsem med zastopniki raznih republik. Najbolj glase pa naj bi bil srbski centralni komite, ki zagovarja predvsem srbske nacionalistične interese.

Finančni minister Klemenčič je v parlamentu poročal o prvih uspehih v razgovorih z inozemskimi upniki. Člani pariškega kuba so sicer odpovedali pomoč — ker bo Jugoslavija v prihodnjih letih lahko poravnala samo polovico svojih obveznosti —, javile so se pa privatne banke, ki so se v začetku decembra že razgovarjale z jugoslovanskimi zastopniki in so odobrile kratkodobne, manjše kredite, čeprav se niso mogle sprijazniti z dosedanjim jugoslovanskim stanjem. Minister Klemenčič sicer trdi, da bodo od njih dobili štiriletno denarno pomoč, vsekakor pod strogo kontrolo Mednarodnega denarnega fonda.

SLOVENSKI DAN NA DUNAJU

Pet slovenskih knjig v nemščini (ena — Vidmarjeva! še ni dotiskana) je delegacija slovenskih kulturnikov (!) predstavila na sedežu „Zveze avstrijskih pisateljev in urednikov“ na Dunaju 4. decembra 1984.

Peter Wieser je predstavil celovško „Dravo“, Miran Košuta pa „Založništvo tržaškega tiska“, Kardaševa vdova Pepca pa je prišla, da predstavi možev „Premoči navkljub“.

Manjkati ni mogel Mitja Ribičič, ki je v „Slovenskem almanahu“ eden najpomembnejših in gavrnih pisateljev o manjšinskih vprašanjih; seveda pa ne pojasni, kako je prišlo do izgube Koroške.

Vidmarjevo knjigo o „Slovenskem vprašanju“ je predstavil Vidmar sam (Zwischen Verzicht und Behauptung), vendar je imel tokrat smolo, ker knjiga ni bila dotiskana in so lahko pokazali le platnice s praznimi stranmi. Simbolizem?

Vidmar je govoril o asimilacijskem procesu koroških Slovencev,

zorstveni odbor, ki bi nadziral Nemčijo. Stalinu je ta zadnja rešitev bila bolj pri srcu, kajti Sovjetska zveza bi imela dostop do vse Nemčije. In bi do tega tudi prišlo, saj je Roosevelt nameraval potegniti vse ameriške čete po zmagi takoj domov. Tako bi v zahodni Evropi ostale predvsem sovjetske čete...

Roosevelt in Churchill sta odšla iz Jalte prepričana, da sta položila v ozare bližnje bodočnosti seme miru, zagotovila svobodo Poljske in uredila položaj poražene Nemčije, pomirjena s Stalinovim zagotovitvijo, da si bo vsaka evropska dežela sama s svobodnimi volitvami izbrala svojo državo ureditev. Stalin pa se je dvignil od konferenčne mize trdno odločen, da se ne bo držal nobene obljube in si obdržal vse, kar mu bo prinesla rdeča armada ali mu oskrbele komunistične stranke evropskih držav.

Delno je, kot sedaj vidimo, tudi uspel. A le delno. Kajti k sreči je naivni in bolni Roosevelt kmalu nato umrl. Nasledil ga je Truman, katerega prva odločitev je bila, da ameriške čete ostanejo v Evropi. In so še sedaj. A padel je tudi železni zavor do Baltika do Jadrana. Tudi ta še sedaj loči Vzhod od Zahoda. 40 let po konferenci v Jalti.

J. K. (Kat. glas, 14. 2. 1985)

„Bog je izročil svojega Sina za nas in ta je izročil samega Sebe. Kaj razlikuje Očeta, ki daje Sina, in Sina, ki se daje sam, od Judeža, ki kot Jezusov učenec izroča svojega Učenika? Dejanje Očeta in Sina ima svoj vzrok v ljubezni in Judovo v izdaji.“ (André Frossard: „Ne bojte se“ str. 139)

Gornji citat je povzet po Janezu Pavlu II., ko navaja razlogo sv. Avguština Pavlovih pismem Rimljanom in Galačanom.

Globoka misel, ki ima svoj izvor v apostolskih delih, odmeva v sodobnem svetu in nas opozarja, da smemo soditi dejanja po vzrokih in po sadovih, a nikdar po videzu.

Damo, kar je naše, do česar imamo pravico. Udamo se, kadar nam zmanjka moči in zaupanja. Izdamo pa lahko le nekaj, kar je vredno ljubezni, nekaj za kar smo odgovorni, kar nam je bilo zaupano.

Kdor v preskušnji ohrani ljubezen, drži besedo ali varuje zaupano mu vrednoto, je zvest; kdor zamenja to za nižje vrednote, iz koristi ali iz strahu — izdaja.

Nasproti si stojita: zvestoba in izdaja. Prva je izraz ljubezni, druga, sebičnosti. Zato gre izdaja, prav kakor zvestoba, vedno preko človekovega srca.

Za nas, ki nam predstavniki komunističnega totalitarizma po 40 letih še vedno očitajo izdajstvo, je primerno, da razmišljamo in povabimo tudi rojake doma, naj se poglobe v bistvo izdaje pa tudi zvestobe.

Partijski očitek medvojne izdaje pomeni, da naj bi bili vsi, ki smo se komunistični revoluciji na Slovenskem uprli, istočasno tudi izdajalci. Veliko skupno vrednoto slovenstva, naj bi zamenjali — izdali — za korist.

Ta očitek izdajstva ponavlja komunistična partija, odkar so njeni atentatorji umorili prvega slovenskega rodoljuba — pa do danes. Ker ima na razpolago sredstva, ki jih daje oblast, so prepojili mišljenje celo mnogih dobronamernih rojakov s trditvijo, da smo njihovi nasprotniki bili izdajalci.

Pa vprašajmo te, ki nam izdajstvo očitajo, kdaj naj bi slovenski demokrati podredili slovenstvo katerikoli nižji vrednoti? Kdaj smo

Med nas je usekalo...

Ob 40-letnici našega begunstva

Sodelovanje med partizani in okupatorjem pa ni bilo gol slučaj, temveč nasledek natančnih dogovorov dveh partnerjev. Do takega dogovora je prišlo 17. decembra 1942 v Karteljevu pri Novem mestu. Za okupatorja so bili navzoči: general Cerutti in stotnik De Furia, oboje iz Novega mesta, v imenu OF pa politkomisar za dolensko cono Jereb, partizanski intendent cone Bojan in poveljnik cone Žan More. Sklenili so tole:

I. Italijani se zavežejo:

- 1.) da bodo partizanom izročali orožje, oblačila, živež in sanitetni material;
- 2.) da bodo prepredili pomnožitev vaških straž, omejili svobodo njihovega delovanja in jim odvzeli vse težko orožje;
- 3.) da bodo prenehali z vsako nenapovedano akcijo proti partizanskim oddelkom; poveljstvo partizanskih oddelkov bodo v naprej obveščali o nameranih

ga izdali? Smo kdaj skrivali svoje narodno prepričanje za kako „mednarodno“ ideologijo? Smo se mar slovenstva med okupacijo sramovali? Smo bili mar pripravljene žrtvovati narod svojim političnim in gospodarskim ambicijam? Smo mar izbrabili čas okupacije za iztrebljanje političnih nasprotnikov? Ali ni dr. Marko Natlačen dal uničiti spiske slovenskih komunistov, da niso padli v roke okupatorju, ker je bil zvest vsem članom narodne skupnosti — tudi tistim, ki so ga pozneje umorili? Ali smo mar v dobi okupacije skušali vsiliti narodu s prikrito propagando kak raznarodovalni nazor?

Tedaj so si stali nasproti trije svetovi: demokratični zahod, totalitarna nacistično-fašistična „os“ pod Hitlerjem in prav tako totalitarni komunistični sistem pod Stalinom.

Hitler in Stalin sta bila zaveznika, ko je Nemčija napadla Jugoslavijo. Ker je KP tedaj gledala v „nacional-socialistič“ zaveznike, sodelovanja z njimi in razobešanja zastave s kljukastim križem s hliš nekaterih svojih somišljenikov še ni pripoznala kot izdajstvo.

Demokratični Slovenci: so se ob navalu nemškega in italijanskega nasilja zavedali, da je treba predvsem varovati slovenska življenja in imetje pred uničenjem. Niso podrejali slovenstva nobenim izvennarodnim interesom. To je znak zvestobe in ne izdajstva.

Ko sta postal Hitler in Stalin sovražnika, pa je bilo varovanje slovenskih življenj, v obeh KP, nenadoma izdajstvo. Slovenske narodne koristi je podredila partija varnost! Sovjetske zveze ter razglašala to kot izraz zvestobe. Vprašanje je — komu?

Težko bodo dokazali voditelji tedaj stalinistične KP v Sloveniji, da je bila revolucija med okupacijo resnično narodu v dobro. Prej bo držalo, da je imelo to dejanje, katerega ni zahteval od njih niti Stalin, drugačen namen.

Bili so med vojno Slovenci, ki so verovali v zmago Stalinovega komunizma. Morda so videli v sodelovanju z njim rešitev za slovenski narod. V tem primeru bi kljub nesrečnim sadom njihove odločitve (Nad. na 2. str.)

akcijah proti njim;

4.) da bodo vse morebitne partizanske ujetnike samo konfinirali;

5.) da ne bodo množično zapirali partizanskih aktivistov.

II. Partizani pa so obljubili:

- 1.) da ne bodo rušili železniških prog, napadali vojaških prevozov, minirali važnih cest in trgali telegrafskih in električnih vodov;
- 2.) da ne bodo več napadali italijanskih posadk, patrol in bunkerjev ob cestah in progah; partizani so si pridržali samo pravico, da smejo sem in tja na kratkem sektorju minirati kakšno pomembno železniško progo, a bodo prej o tem obvestili italijanske vojaške oblasti; tako bo ohranjen videz, da delajo proti okupatorju;
- 3.) da ne bodo delali atentatov na italijanske vojaške, fašistične in civilne osebe.

Ta odgovor je takoj stopil v veljavo. (Taboriščni arhiv priča I. str. 44.)

Pomagajmo mendoškimi Slovincem!

Med zvestobo in izdajo

(Nad. s 1. str.)

teško rekli, da so bili izdajalci — prej zapeljanci. Vsekakor pa so bili med njimi nekateri, ki so iskali v tem kritičnem zgodovinskem trenutku le oblast partije za vsako ceno. O njih seveda ne moremo izreči tako blagohotne sodbe. Izdali so narod — za korist skupine.

Malo je bilo med nami rojakov, ki so verjeli v nemško zmago in ki so skušali reševati narod pred nacističnim divjanjem in iztrebljanjem na podlagi te postavke. Tem je mogoče očitati nevarno lahkovernost, a ne izdajstva. Brez dvoma pa so bili izdajalci: tisti redki posamezniki, ki so sodelovali z okupatorjem, ker so od tega pričakovali svojih koristi na račun rojakov.

Večina naroda je hotela živeti v demokratični svobodi. Prepričani so bili, da bodo zahodni zavezniki narodu svobodo vrnil, saj smo jo deloma tudi zaradi njih izgubili. Demokratično usmerjene skupine, ki naj bi se v danem trenutku spopadle z okupatorjem, so se previdno organizirale, ker so imele pred očmi, podobno kot drugi okupirani evropski narodi, da je treba kot narod vojno preživeti. Ne Francozi, ne Danci, ne Belgijci niso bili na primer v taki nevarnosti za narodni obstoj, kot smo bili Slovenci. In vendar niso pričeli oboroženega odpora takoj in za vsako ceno. Prav kakor slovenski demokrati tudi oni niso hoteli niti žrtvovati niti izdati svojega naroda.

Način in čas oboroženega odpora proti okupatorjem, ki ga je pravljalo demokratično vodstvo, bi bila verjetno primerna, če ne bi KP pričela s svojo stalinistično revolucijo in z bojem za obrambo Sovjetske zveze. Mogoče je seveda razpravljati o primernosti metod in uspešnosti organizacije demokratičnega tabora, a ne o njegovi zvestobi narodu.

Od tu naprej: revolucija, državljanska vojna, genocid... A kje je naše izdajstvo?

Ko je KP poslala nad narodno zavedne in krščanske družine svoje likvidatorje (VOS), niso stali naši ljudje po vaseh pred teoretičnim vprašanjem mednarodne taktike in strategije. Morali so se boriti ali umreti.

Pričeli so sami od sebe braniti svoje — slovenske — domove pred revolucionarji, ki so imeli narod na jeziku, a se jim slovenska kri ni smilila. Ali je bila ta samoobramba izdajstvo? Ali je morda postala izdajstvo, ko so prvi „vaški stražarji“ zaprosili za italijanske puške, ker se niso mogli več braniti z orožjem, ki so ga skrivali sami? Kasneje so slovenski komunisti tudi imeli italijanske tanke in topove in njihovi nasprotniki so segli po edinem orožju, ki ga je bilo mogoče dobiti. Orožje je bilo nemško, a je služilo slovenski samoobrambi... Kajti državljanska vojna je bila že v polnem zagonu. Stalinistični marksizem je bil narodu v boju na življenje in smrt najnevarnejši sovražnik.

Med tem ko je večini bilo jasno, da bo nacistični „rajh“ poražen s silo zavezniškega orožja, smo se morali boriti proti komunističnemu terorizmu sami.

Človek se vpraša: ali je mogoče, da bi postali čez noč ali bolje čez zimo leta 1941/42 izdajalci najbolj navdušeni člani slovenskih prosvetnih, političnih, verskih organizacij? Ali je mogoče, da bi brez vsake koristi, iz gole zlobe, velik del naroda izdajal sam sebe? Ali ni bolj verjetno, da so ti rojaki pravilno predvidevali to, kar se je po komunistični zmagi v Sloveniji res zgodilo? Mar narod ni izgubil tedaj politične, gospodarske, kulturne, verske svobode in mnogi tudi življenja?

Izdajstvo? Nihče ni prijel za orožje, da bi pomagal italijanskim fašistom ali nemškim nacistom, marveč da bi rešil svobodno slovenstvo pred materialističnim totalitarizmom iz vzhoda. „Za naš dragi dom in rod...“ Kdor je bil domobranec, ve, da je tedaj slovenska narodna zavest med nami bila tako živa kakor vera, ki nas je utrjevala v boju proti sistemu, ki je nosil v sebi kal smrti za družino, za narod in za dostojanstvo osebe.

Istočasno so rojaki v Ljubljani, Mariboru in drugod mirno kupovali nemško margarino in kruh. Jasno, sicer bi umrli od lakote. In če nasprotniki komunizma ne bi sprejeli orožja tudi iz teh skladišč, bi pomrli od komunističnih krogele.

Napaka in taktiki? Tudi to nam morejo očitati, upravičeno ali ne, a vsekakor ne izdajstva!

Brez dvoma pa je bila posledica izdajstva, da je Gestapo aretirala proti koncu leta 1944 vse ilegalno vodstvo domobranske vojske s polkovnikom Peterlinom na čelu in ga odpeljala v Dachau. Kdo jih je izdal?

Vemo le, da so nekatere kasneje v Ljubljani postrelili komunistični „osvoboditelji“. Na dvorišču ljubljanskih zaporov na Miklošičevi cesti so vsaj enemu od njih vezali roke na hrbtno, ko je bil še napravljen v uniformo dachauskih ječnikov. Mar to ni bila dopolnitev izdaje?

Po njih sadovih jih boste spoznali. Mi z ljubeznijo gojimo v svetu slovenstvo že 40 let, med tem ko ga KP že 40 let načrtno razkraja.

Ko so prvi narodnjaki padli pod komunističnimi streli, so jih njih likvidatorji označili kot izdajalce; ko so pomorili 12.000 slovenskih mož in fantov po revoluciji, so jih nesojene proglašili za izdajalce; nas, ki smo generacijo za generacijo zvesti slovenstvu, a ne sprejememo ne rdečega, ne rjavega ne črnega totalitarizma, še vedno imenujejo: izdajalci. Od kod ta vztrajnost? Mar ne iz strahu, da bi narod pričel iskati izdajalce tam, kjer v resnici so?

In kako naj nas bi sicer komunisti imenovali? Smo demokrati, a tega nam ne morejo priznati, ne da bi sebe razkrili kot totalitarce; smo narodnjaki, a tudi tega nam ne

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Teško bi našli v zadnjih desetletjih tako močno in dinamično ofenzivo na področju zunanje politike, kot jo doživljamo pod okriljem radikalne vlade. Primerjati bi jo mogli je z dobo malvinske vojne, čeprav so bile okoliščine in cilji popolnoma drugačni, kot je bil drugačen teren, kjer se je tedanja vojaška vlada sukala. Neuvrščeni, Iran, Alžir, Indija in Kuba so bili cilji tedanje politike. Danes se oči radikalov z upanjem obračajo v smeri ZDA, kjer se nahaja predsednik Alfonsín, in od koder pričakujejo pomoči za državo, ki se nahaja v problemih kot še nikoli, in ki sama ne more in ne zna najti poti iz zagate.

smejo reči, da ne pade nanje senca neslovenstva; smo kristjani, a svoji revoluciji danes nočejo več dati protiverskega značaja, ki ga je v resnici imela.

Smo le protirevolucionarji? Tudi to ni varno za oblastnike, ki so si prisvojili oblast z revolucijo, a ki danes uče, da jih je podprl ves narod.

Ker nas ne morejo imenovati s pravim imenom, nas hočejo pokriti s sramotnim plaščem „belogardističnega“ izdajstva. Pri tem pa radi pozabljajo, da so si izraz „bela garda“ izposodili iz ruske državljanske vojne oni sami in da so ga pričeli uporabljati med nami še predno so naleteli na oborožen odpor. Belogardizem je komunističen „umotvor“, ki tako malo odgovarja slovenski stvarnosti kakor ves njihov prikaz bratomorne vojne.

A y narodu že raste nov rod, ki se ne boji spraševati o vzrokih revolucije. In ko bo pričel iskati pod površino partijske propagande — se mu bo pričela svetilkati resnica o namenih komunističnih revolucionarjev in njihovih demokratičnih nasprotnikov.

Zvestoba ni omejena na določen čas.

Naj nas zato ne skrbi preveč propagandni očitek izdajstva med revolucijo. Vemo, da smo bili tedaj narodu zvesti kljub visoki ceni, ki jo je zvestoba od nas in naših družin zahtevala. In ta resnica bo nekoč bruhnila na dan.

Skrbi naj nas, da bomo zvestobo tudi ohranili iz roda v rod v razmerah, v katere nas je pahnil sistem, kateremu narod ne pomeni in mu nikdar ni pomenil — nič. V teh razmerah zvestoba narodu ne zahteva, da bi daroval svoja življenja, a kot vedno zahteva tudi zdaj poguma in junaštva.

Vsako naše dejanje, naše življenje poteka v neprestanem odločanju med ljubeznijo in sebičnostjo; med zvestobo in izdajo. To drži za vsakega človeka, za vsakega rojaka pa najsi živi na domači zemlji ali v širnem svetu, tako danes kakor pred štiridesetimi leti.

dr. Marko Kremžar

VELIKI „BRAT“ OPAZUJE

Problem Argentine je tako svojevrsten, da ga v zunanjem svetu, zlasti v velerazvitih državah sploh ne razumejo. Vendar se v mnogih teh svetovnih krogih sprašujejo, ali ga razumejo Argentinci sami. Ne gre namreč tu izključno za delomrznost, saj je količina in kakovost v Argentini še kar na nivoju. Moremo govoriti o tej ali oni slabši vladi? V zadnjih desetletjih so šle skozi argentinsko pozornico vlade kot peronistična z Isabelito, ali pa vojaška z Onganijem.

Po zadnji vojaški katastrofi je radikalna vlada nastopila v znamenju velikega upanja. Poldrugo leto relativno mirne dobe pa ni pustilo me gospodarskih, ne socialno-političnih, ne vzgojnih odlik. Obljube so povečinoma splahnele in ni resnega programa skoro na nobenem izmed družbenih področij. Vlada nima „politične korajže“, da bi podvzela ukrepe, ki so potrebni. Pa tudi nobeden izmed družbenih sektorjev ne podvzame iniciative, in se sploh ne kaže pripravljene odnehati v svojih zahtevah v smeri kakega skupnega blaga.

Kaos, ki vlada v gospodarstvu je res posledica desetletij slabega vladanja, dopuščenega ali zlonamernega domačega in mednarodnega ropanja, itd., itd. Vendar v poldrugem letu radikali niso napravili reda, in izgovor na pretekle krivice izgublja svojo moč, tako med narodom kakor na svetovnem področju. Kaos vlada tudi na drugih področjih. Npr. na vzgojnem polju ga je sedanja vlada še povečala, v zdravstvu ni dosegla zboljšav, socialno skrbstvo je še vedno pod kritiko, v kmetijstvu ni enotne politike, nasprotstvo pristanišča napram provincam se nadaljuje...

Vse to mirno in resno opazuje „Veliki brat“ na severu. Pa ne le vlada v Washingtonu, temveč ona druga, vzporedna vlada, zasidrana v velebankah, katerim Argentina dolguje domala polovico svojega zunanjega dolga, in ki ga nima s čim plačati.

BOGATI BERAČI

Ne more se trditi, da je predsednikovo potovanje v ZDA imelo izključno gospodarsko naravo. Dr. Alfonsín ni ekonomist, kot tudi Reagan ne. A politika je „krovni posel“, in pod ta krov v prvi vrsti spada gospodarstvo. To je bilo razvidno tudi iz programa razgovorov, ki jih je, in jih bo še imel predsednik v teku petih dni obiska v raznih državah ameriške unije.

Po razgovoru s predsednikom Reaganom in državnim tajnikom Shultzom, polnijo predsednikov zapisnik imena bankirjev, gospodarstvenikov, podjetnikov in zlasti petrolejskih velikašev. A tu ne bo volilnih govorov, ne lahkkih obljub. Argentina mora plačati dolg, ki ga danes računajo v višini 51.000 milijonov (od teh dolguje bankam in

podjetniškim skupinam v ZDA 27.000 milijonov dolarjev), in če hoče to plačati, mora povečati proizvodnjo, doseči razmah gospodarstva, sploh, povečati notranje bogastvo. Ena izmed poti je povzročiti dotok močnih kapitalov iz inozemstva. Mednarodni položaj ni priičen za to. Kapitali danes tečejo v ZDA, ne pa od tam na jug. Morda bi bilo kaj sreče s petrolejem, zato tako zanimanje za petrolejski sektor.

A tudi petrolejske skupine hočejo živeti v miru, v stabilni ekonomiji, in v resni državi. Zaradi tega v ZDA poudarjajo negativno dejstvo, da so Argentinci zadnje poletje 84-85 potrošili v Urugvaj in Brazilijo okrog 900 tisoč dolarjev. V skrajno zmaterializiranem svetu v katerem živimo, še pravemu beraču ne dajo kos kruha. Toliko manj tej prkazni „bogatih beračev“, kot so argentinski krogi podjetnikov, bogatih kmetov, velfunkcionarjev, vajencev finančnih verig, in vsega tega „novega razreda“ psevdokapitalistov, ki v tej hudji krizi izredno dobro živijo.

Vsaka šola nekaj stane, in Argentina je ta šola precej stala. Nekateri opazovalci upajo, da bo predsednikovo potovanje v ZDA pomenilo mejnik. Da se bo sedaj začela nekoliko bolj resna politika. Potovanje sovpada tudi z obnovljenimi pogajanjimi z Mednarodnim denarnim fondom. Upanje je še vedno živo.

PERONISTIČNI LARPUKARTIZEM

Drastični argentinski pregovor pravi, da „prešič ni kriv, kriv je tisti, ki ga pita“. Slika ima svojo aplikacijo tudi v sedanjem politično gospodarskem položaju. Ni vsega kriva le vlada, kriv je v veliki meri tudi peronizem, ki ne najde, ali ne zna najti, svojega mesta.

Od nastopa demokratične vlade je razmerje političnih sil še neizpremenjeno. Narod se pritožuje, politične stranke kritizirajo, peronistični poslanci in senatorji napadajo vlado, a sami ne predstavijo nobene alternative.

Kolikšna je peronistična moč je bilo že nekajkrat dokazano. S svojo večino v senatu so peronisti domala nadzorovali vladnega delovaja. Zeleni so, v znani debati zakona sindikalnih organizacij, postavili jez vladnim načrtom. Pred dnevi, v zadevi mirovne in prijateljske pogodbe s Čilom, so znova pokazali svojo moč, in vlada je komaj dosegla uzakonitev s pičlo večino oglasu: 23 proti 22.

Tako se je znova peronizem izkazal kot „opozicija zaradi opozicije same“, ne pa v svojstvu „narodovega blaga“. S tem pa peronisti tudi zamujajo najboljšo priliko za resno volilno kampanjo. Če se ne bi izživljali v notranjih prepirih, in bi v opoziciji pokazali resno delo, bi imeli domala zagotovljeno volilno zmago na prihodnjih volitvah. Tako pa je v tem še nešteto vprašanj. Narod namreč, prav tako kot „veliki brat“ stalno opazuje. Nekoč bo tudi odločil.

Tone Mizerit

MEDNARODNI TEDEN

V BRAZILU je nastopila nova civilna vlada. Vendar ni šlo vse po sreči. Novi predsednik, za katerega nastop so prihitali v Brazilijo državniki iz vse Amerike, je zbolel in moral na operacijo komaj deset ur pred nastopom vlade. S tem je nastopil politični zapletljaj. Vseeno izvesti zameno vlade? Kdo naj v tem primeru začasno vodi državo? V napetem položaju ni manjkalo napovedi o vojaškem udaru. Končno se je zame na vlade izvedla in začasno je prevzel vodstvo države novi podpredsednik José Sarney. Medtem je predsednik Tancredo Neves srečno preстал operacijo, akoravno so nastale neke komplikacije.

ZDA—ZSSR. Komaj je Mihajil Gorbačov nastopil vodilno mesto v Kremlju, so v Združenih državah porodili idejo vrhunškega sestanka med njim in Reaganom. Ponudbo so takoj poslali v Moskvo, a od tam ni bilo odgovora. Po tedenskem čakanju so ponudbo ponovili. V televizijskem programu je državni tajnik Shultz javno pozval Sovjetsko zvezo na tak sestanek. Vsekakor v mesecu maju bo gotovo prišlo do sestanka med Shultzom in Gromikom, ko bosta oba pohitela na Dunaj, na proslavo 30. obletnice avstrijske državne pogodbe.

Kje je rešitev?

Zanimiv je pogled na jugoslovansko trgovinsko bilanco. V prvih osmih mesecih 1984 je bil priliv konvertibilnih valut skupaj 6.990 milijonov dolarjev. Eksport je pri tem udeležen samo s 3.263 m, za različne storitve v inozemstvu, transporti in slinčno je bil dotok 1.333 m in za devizne račune so državljani vložili 2.242 m. Odotok je v tem obdobju bil 6.895 in sicer za blago 4.131 m, za storitve 1.153 m in ostali neblagovni odliv 1.130. Po gornji statistiki je bilo malo manj kot 100 m presežka. K gornjemu bi bilo pripomniti, da je priliv na devizne račune še vedno izredno velik. Nikjer ni specifičan priliv turističnih deviz, ta je verjetno obsežen v deviznih računih in storitvah.

Ker po septembru ni več velika turizma, je vprašanje, ali bo plačilna bilanca na koncu leta pozitivna. Komaj verjetno! Zunanji dolg se še vedno vrti okoli 20 milijard ne računajoč dolg, ki ga imajo banke proti lastnikom deviznih računov. Vsota dolga bi ne bila tako kritična. Druge države so vsaj 10-krat bolj zadolžene kot SFRJ, tudi v ZDA ni nič bolje. Problem in razlika

je v tem, da je volumen izvoza na konvertibilno področje za SFRJ malenkosten in se komaj kaj zboljšuje.

Padece dinarja na 210 novih dinarjev za dolar sicer izvoz pospešuje, toda zgleđa, da ne pomaga, ker je tudi kvaliteta jugoslovanskih produktov slaba. V Trstu in Gorici plačujejo komaj 5 ali 6 Lir za en dinar, krepko izpod pradnega tečaja. Odprava pologa s 1. januarjem 1985 pri taki ceni za dinar ne bo poživila, kaj šele dosegla prejšnji promet. Iz gornje statistike lahko tudi vsak laik ugotovi, da je enostavno nemogoče začeti resno odplačevati obresti kaj šele glavnico zunanjega dolga.

Verjetno je v današnjih časih najtežje biti jugoslovanski ekonomist. Njihove razprave nedvomno kažejo na temeljito izobrazbo in sposobnost. Vse skupaj pa nič ne pomaga, ker so vezani na politično ekonomsko ideologijo, ki v svetovnem merilu sedaj že 68 let ne ustvarja drugega kot revščino za 95% tako imenovanega delovnega ljudstva, za 5% pa ustvarja neke privilegije, skrbno zakrite za raznimi ideološkimi lepoticenji. Tomo štefe, uradni

slovenski ekonomist, takole tolaži slovensko ljudstvo po 40 letih polomije: „Jugoslavija se je pokazala kot inovativna družba tudi v svetovnih razmerah z uvajanjem samoupravne socialistične ureditve (Slov. izselj. matica, Koledar 85, str. 30). Sedaj jo čaka (po 40 letih!), da se pokaže kot inovativna družba tudi na gospodarskem polju.“ Potem nadaljuje s hvalnicami: „Družbeni proizvod od leta 1953 do 1981 je rasel 6,9 letno.“ Ne pove pa piseč, kje se je ta rast pokazala; za privatnika se ne vidi mnogo.

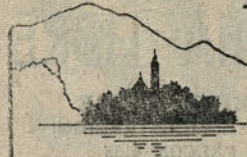
„Slovenija se je spremenila iz dežele izseljevanja v deželo priseljevanja.“ — Dejstva pa so: v porevolucijski dobi se je izselilo 250.000 ljudi na zapad. Od tega jih je vodeno v uradnih statistikah komaj še dobrih 40 tisoč. Vsi drugi so se izgubili v tujini; ne marajo več slišati o uradni Sloveniji, ker odklanjajo njihov politični sistem, ki jih še v tujini skuša posiliti z ideologijo, zaradi katere so morali zapustiti domovino. Priseljevanje v Slovenijo seveda hvala Bogu ni doseglo števila 250 tisoč in sedaj se je več ali manj ustavilo, ko še za Slovence ni najti dela!

Ko potem piseč ugotavlja, da so se dosedanji način proizvodnje usmerjanje razvoja in ekonomska politika izžer-

pali, tudi za naprej napoveduje kot osnovno izhodišče in trajni cilj samoupravni socializem! V Sloveniji se ravno sedaj vodijo velike javne časopisne debate, kako zadostiti in poravnati največjo tragedijo našega naroda: tragični konec slovenske vojaške in civilne opozicije v juniju 1945, ki ga sedaj celo J. Vidmar imenuje pokol, minister Zoran Polič pa maščevanje.

Najnovejši „nasvet“ Damjane Globočnik Pintar je, naj ljudstvo potrpi. Zgleđa, da za novi razred 40 let potrpljenja še ni zadosti. Ravnotako za ekonomijo: ali ni 40 let potrpljenja. revščine in sedanjega dokončnega poloma zadosti? Slovensko revolucijsko dobo je v zadevi prehrane rešil krompir, ki nas je rešil lakote. Teško pa je pričakovati za naš preizkušeni narod, da bo sprejel v letu 1985, ko se države z odprto tržno ekonomijo dosegle vredni standard, rešitev v povečanju produkcije in uporabe krompirja. Kitajski tovariši polagoma toda nedvomno v praksi odklanjajo marksizem v ekonomiji, uvajajo lep kup atributov proste, tržne ekonomije ter privatnemu sektorju odpirajo vrata na stežaj. To je ena izmed dveh opcij, ona druga pa je povratek v kolektivizem, diktiran po centru.

ZU

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Mraz in sneg, ki sta Evropo pritisnila, na tla v začetku leta, sta prepustila glavno besedo odjuga in dežju. Zdaj je problem voda, ki se steka v reke, te pa poplavlja polja in ceste. Idrija je bila precej divja, Sava je pri Radovljici poplavlila levi breg, na Ravnah pri Trzinu se je sprožil zemeljski plaz in ogrozil eno stanovanjsko hišo, bohinjski predor je imel toliko vode, da so prekinili železniški promet. — Odjuga pa je zjasnila oblike „elektroenergetikov“, ker se je zmanjšala poraba elektrike in so lahko izključili nekatere termoelektrarne na mazut, ki ga itak primanjkuje. Zbiralna jezera HE so se tudi precej napolnila.

LJUBLJANA — Povprečna plača v mesecu decembru lani je znašala 34.970 din, kar je za 57,7% odstotka več kot istega meseca leta 1983. Kljub velikemu skoku meseca novembra (15,5%) pa je realni dohodek ostal za inflacijo.

PORTOROŽ — Do tisoč jadrnic, jaht in čolnov bo lahko sprejela portoroška marina, ko bodo do konca leta urejeni vsi privezi. V naslednjem letu pa bodo dokončali še druge objekte: na 130 metrov dolge pomole bodo napeljali priključke za vodo, elektriko, telefon in satelitsko anteno. S temi in drugimi ugodnostmi bo marina imela najboljšo ponudbo v Jugoslaviji.

KAMNIK — V sudanskem glavnem mestu Kartumu je kamniški Stol opremil eno najmodernejših bank, ki ima — poleg bančnih prostorov — tudi restavracijo, druge lokale in butike. Poleg Stola je sodelovalo tudi več drugih slovenskih tvrdk.

LJUBLJANA — Dve Gallusovi maši (Missa ad imitationem Pater Noster in Missa super Locutus est Dominus) je izdala RTV Ljubljana v zbirki Ars Musica Sloveniae. Maši sta iz zbirke šestnajstih, tiskanih leta 1580 v Pragi. Izvaja ju Mešani komorni zbor RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Fürsta. Kritiki je predvsem nezadovoljen nad tehnično izvedbo, ki ni popolna, kar je zelo važno, če naj plošča pride v višje mednarodne muzikološke kroge.

ŠENTVID PRI STIČNI — Seminar za zborovodje v mesecu februarju je pripravil načrt za 16. Tabor pevskih zborov, ki bo meseca junija, posvečen 40-letnici „osvoboditve“. Tam bo verjetno nastopilo okoli 270 zborov z 8.500 pevci. Izbrane pesmi so: za ženski zbor Lipa (D. Jenko-R. Gobec) in Pomlad

(M. Tomc); za moški zbor Pomladni pozdrav (U. Vrabeč) in Slovenc Slovenca vabi (L. Zepić); mešani zbori bodo pa peli Fantu (E. Adamič), N'mau čez izero (kor. nar. — R. Gobec) in Svoboda (V. Mihelčič). Vsi pevci skupaj pa naj bi izvedli splet pesmi, ki ga je pripravil Radovan Gobec z naslovom „Od puntov do Tita“, s sodelovanjem godbe na pihala, recitatorjev in treh solistov.

IDRIJA — Upadanje števila mladih, ki gredo na prostovoljno delo, je nagnilo idrijsko mladinsko organizacijo, da je izvedla anketo. Iz nje so izvedeli, da ne marajo na delo, ker ne soglašajo z izbiro komandantov, z vsiljenimi popoldanskimi aktivnostmi in ker imajo slabo mnenje o organiziranju dela, saj bi hitreje in ceneje naredili delo s stroji.

LJUBLJANA — Prvi ponatis je doživela zbirka novel Edvarda Kocbeka „Strah in pogum“. Sestavljajo jo Temna stran meseca, Blažena krivda, Ogeni in Črna orhideja. Andrej Inkret je spisal spremno študijo in avtorjev življenjepis.

LJUBLJANA — Predor pod Karavankami naj bi bil dokončan julija 1990. Tako je potrdila meddržavna komisija (Jugoslavija-Avstrija) 22. januarja v Ljubljani. Če bodo prehodne priprave in razpisi del potekale brez zapletljajev, začno na slovenski strani julija s prvo fazo. Druga faza pa začne v drugi polovici naslednjega leta. Denar — 140 milijonov dolarjev — je že zagotovljen.

LIPICA — Kobilarna, stara že štiristo let, je imela lani lep obisk, kar za četrtino več kot 1983. Trenutno imajo 200 konj, od katerih jih je 50 izšolanah za jahanje. Ti so imeli lani 23.738 ur jahače na svojih hrbtih. Po uspelem nastopu na Olimpiadi v Los Angeles pa računajo, da bo letos precej narastel obisk jahačev iz ZDA.

UMRLI SO od 21. do 29. januarja 85:

LJUBLJANA — Nada Pehani roj. Stare; Marija Šturm; Jelena Erjavec; Stane Tretnik; Anton Kalar; Antonija Šavs; Cirila Urbanc roj. Sedej; Marija Iršič roj. Jere; Marija Selan roj. Čemažar; Franja Mayer; Zdenka Gornik; Francka Skubic roj. Štrubelj; Stanislava Križan; Vekoslava Martelanc; Melita Butara roj. Schiller; Ignac Zajec, 83; Franc Zadnikar; Ivo Klezin; Ignacij Srakar; Antonija Frigid roj. Bajec; Pavel Berce, 85; Franc Leskovar, 90; Božo Košir; Stane Bufolin; Guido Sancin, 81; Franciška Jeltnik roj. Anžič.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebnostne novice

Rojstvi: 6. marca se je rodil Boris Tomaž Hrovat, sin Andreja in Graciele Dorst. 11. februarja pa je bila rojena Marija Zofija Kastelic, hčerka Antona in ge. Lucije roj. Marinček. Čestitamo!

Krst: Krščen je bil v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia Matjaž Pavel Jeretina, sin Martina in ge. Monike roj. Rant. Za botra sta bila Tone Jeretina in gdč. Lučka Rant. Krstil je g. Tone Rant SDB. Čestitamo!

Poroke: 9. marca sta se poročila v župni cerkvi v Los Polvorines Andrej Ferfolja in Lucija Mansilla. Priči sta bila ženina mati ga. Jožefa Ferfolja in nevestin oče Carlos Mansilla.

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj pa sta v soboto, 16. marca, med poročno mašo, pri kateri je pel ramoški cerkveni zbor, sklenila zakon Helena Miklavc in Carlos Cepeda. Za priči sta bila nevestin oče Franc Miklavc in ženina mati ga. Amalija Cepeda. Poročil ju je g. Jože Škerbec.

V soboto 16. marca sta se v cerkvi sv. Janeza Vianneya poročila Liliana Scardilli in Jurij Leopold Lah.

Mladoporočencem čestitamo!

86; Marija Dolamič roj. Ovičaj, 84; Nani Kregar roj. Mlinar; Anton Kovarič, 74; Leopoldina Omerza-Jereb roj. Bögel, 82.

RAZNI KRAJI — Ana Kutnar roj. Hribar; Franc Možina (Mežnarjev ata), 89, Gatina; Ana Jereb roj. Hacin, Homec; Leopold Keržan, Šentjerneje; Franc Kovačič Koper; Marija Pavlin roj. Plajbes, Križ; Heda Šimunc roj. Domes, Kranj; Franc Dežman, Domžale; Justina Podlogar roj. Grum, 77, Trzin; Alojz Čestnik, 76, Trbovlje; Ivan Semeni, Domžale; Matija Mušič 80, Dragatuš; Ana Česenjar, roj. Žnidaršič, Krško; Ivanka Mrežar roj. Mrdavs, Trbovlje; Matija Bauer st., Kuželj; Amalija Blažič, Kranjska gora; Antonija Gedlička-Tama, 87, Polzela; Jerica Jančar Domžale; Marija Klobčar roj. Murn; Anton Cilensšek; dipl. trg. Ljudevit Rovani, Šentjur pri Celju; Marija Aleš roj. Pirnat, Zg. Gameljne; Alojz Sodja, 80, Sela pri Jugorju; Amalija Kreuh roj. Berger, 81, Celje; Ana Kadivec roj. Matevž, 86, Domžale; Alojzija Veler roj. Pečnik Zalec; Franc Klopčič, žpk. v Kolovratu; Jožefa Drolle, Celje; Olga Seljak, Idrija; Marija Celestina roj. Lavrič, 91, Zagorje ob Savi; Marta Peček roj. Božič, Ptuj; Marija Slana roj. Globokar Krka na Dol.; Nuša Drnovšek roj. Nosan, Ljubljana; Aleksander Lipej, Šmarje pri Jelšah; Terezija Praznik roj. Hribar, Veliki Gaber; Anton Turk-Draga; Stana Marenzi roj. Kuštrin, Slivje; Franciška Zajec, 86, Stožice; Anton Brumec, Šmarje pri Jelšah; Pavle Jeršin, Celje; Janez Pikon, 72, Jesenice; Fani Jakopič, Hrastnik; Peter Urbanija st., Domžale; Amalija Bajzelj roj. Košak, 76, Maribor; Tonica Voušek roj. Gajšek, Polzela; Rozika Čepin roj. Zagrajski, Pilštanj; Pavla Potočnik roj. Sartori, 83 Bled; Franc Gaber, 74, Dovje; Vojka Smrdelj, Ilirska Bistrica.

ZAČETEK SLOVENSkih OSNOVNIH ŠOL

Zavedajoč se pomena naših osnovnih šol so prišli slovenski starši s svojimi otroki, njihovi učitelji, kateheti in prijatelji v izredno velikem številu v Slovensko hišo, kjer je bila v nedeljo 10. marca v cerkvi Marije Pomagaj maša na čast Svetemu Duhu in potem v dvorani pravljina spevoigra „Snežuljčica“. Sv. mašo je daroval msgr. Anton Orehar. Med službo božjo je prepeval zbor Slomškove šole pod vodstvom voditeljice Lenčke Malovrh, na orgle je spremljala petje prof. Tereza Žužek. Cerkevne obrede je vodila Zdenka Janova, voditeljica Baragove šole, berili sta brala učenca iz te šole. V pridigi je msgr. Orehar razložil otrokom, kako naj v novem šolskem letu kot zavedni Slovenci rastejo v starosti, modrosti in milosti božji.

V dvorani je po prihodu slovenskih zastav in petju narodne himne šolski referent Zedinjene Slovenije Franc Vitrih pozdravil vse navzoče, posebej zlatomašnika msgr. Orehara, predsednika, in tajnika Zedinjene Slovenije, voditeljice šol, katehete in učitelje. Omenil je 40-letnico našega zdomstva in povabil otroke in starše, naj z ljubeznijo in tesnim sodelovanjem vračajo ljubezen in delo slovenskih učiteljev v Argentini, in končal z besedami:

Stanko Novak — 70-letnik

Pred kratkim je obhajal svojo sedemdesetletnico Stanko Novak. Rojen je bil 23. januarja 1915 v Trbojah pri Kranju v trdni kmečki družini. Svoja mlada leta je preživel v domači vasi, delal na domačem posestvu. Zelo zgodaj pa je začel tudi delovati v tamošnjem društvu z igranjem in pri pevskem zboru. Za oboje zelo navdušen in postrtovalen.

V času revolucije, ki je bila na Gorenškem bolj zakrite, se je pridružil odporu proti komunizmu, zato je l. 1945 odšel v begunstvo na Koroško, kjer ga je preživel deloma v Pegezu na Tirolskem, deloma v Spittalu na Koroškem.

Tudi v teh dveh taboriščih je pridno delal pri pevskem zboru in igralski družini pri odrskih nastopih.

Leta 1949 je prišel v Argentino, kjer je večino let delal v „Tintoreriji“ v Moronu skupaj s številnimi slovenskimi begunci. Tudi tukaj je takoj začel nastopati v igralskih nastopih in pri pevskem zboru „Gallus“, kjer je zvest član do zadnjega.

Posebno poznan pa je po svoji ustreljivosti pri delu v naši skupnosti tudi drugače. Dolgo let je bil skrben hišnik v Slomškovem domu v Ramos Mejia. Rad pa pomaga tudi pri delu v Slovenski hiši.

„Potrebujemo naše šole, naše šole potrebujejo nas.“

Sledila je pravljina igra „Snežuljčica“, ki jo je pripravila Prešernova šola v režiji Mihe Gaserja in ob glasbeni spremljavi Anke Gaserjeve. Po prvem in drugem igranju na Pristavi je prinesla Svobodna Slovenija 23. avgusta lani Zič-ovo razmišljanje o pravljici in izčrpno poročilo o tej otroški prireditvi. Napovedovalka je bila to pot Nadica Groharjeva. Prisrčno igranje, doživeto petje solistov in zbor, njihove izbrane obleke in krasna scenarija — delo Boža Urbančiča — so tudi na odru Slovenske hiše pritegnili številne gledalce, tudi najmanjše, da so zavzeto sledili usodi Snežuljčice in dočakali srečen konec, to je zmago ljubezni nad sovraštvom. Občudovanja vredna je bila zaključna skupina cele Prešernove šole in zadnja arija te otroške spevoigre, ki je izzvala navdušen aplavz. Referent Fr. Vitrih se je zahvalil vsem nastopajočim, vsem pomočnikom, posebej režiserju Mihi Gaserju, glasbeni učiteljici Anki Gaserjevi in garderobarki Magdi Česarkovi.

Tako smo veselo pričeli novo šolsko leto; sedaj gredo v svobodni starši, učitelji in otroci pogumno tudi svojim slovenskim nalogam naproti. Z božjo pomočjo.

Zahvalimo se mu za vso postrtovalnost in mu k življenjskemu jubileju čestitamo.

Onesnaženje Save

(FAZ, 2. 1. 1985)

V Jugoslaviji so pričeli z razpravljanjem o onesnaževanju okolja. Časopisi že par tednov pišejo o izredno umazani Savi ki izvira v Sloveniji, teče preko Hrvaške in se pri Beogradu izliva v Donavo. Skoro vedno naj bi bila prekrita z oljnato preprogo. To pa kvarno vpliva na kakovost pitne vode v Beogradu.

Tudi centralne oblasti so posegle v javno razpravljanje o tem vprašanju in ugotavljajo, da so predvsem posamezne republike odgovorne za onesnaženje Save. Pri tem pa se je izkazalo, da v Jugoslaviji pravzaprav manjkajo pravni predpisi o ohranjanju čistote v okolici. Oblasti so mnenja, da je velik gospodarski napredek vzrok tako zamazanosti rek. Razvoj industrije pa ni v skladu z obstoječimi odredbami in bo treba topogledno izvesti nove ukrepe. Časopis „Nin“ piše, da so že pred desetletji predvidevali ta problem a dosedaj ničesar storili.

Slovenija,

Borba majhnega evropskega naroda za kulturno samobitnost

Pod tem naslovom je revija „Criticon“ (štev. maj-junij 1984), ki izhaja v Münchnu in se bavi z obravnavo političnih, kulturnih in literarnih vprašanj, prinesla dva članka, zanimiva za emigracijo in Slovenijo. Prvi je izpod peresa Leva Detele „Sanje, spomin, protest in fantazija“, drugega pa je napisal Mladen Schwartz, svobodni esnikar, Hrvat iz Zagreba, ki si je tudi izbral svobodo in ki je sodelavec večih hrvaških časopisov in revij in ki piše v nemščini, hrvaščini in idiš jeziku.

Čeprav Schwartz dobro opiše zgodovino od naselitve do današnjih dni, najdemo v njegovem spisu nekatere netočnosti, ki bi jih bilo treba popraviti, preden preidejo v zgodovino. Nemškega bralca morebiti ne bodo motile, važne pa so za nas in za bodočega zgodovinarja.

Prvi spodrselaj mu uide, ko primerja Staneta Dolanca z dr. Antonom Korošcem; res sta oba imela isti položaj, notranjega ministra, toda razlika je v tem, da je dr. Korošec bil izvoljen, Stane Dolanc pa postavljen. Medtem ko so bili politični priporočniki za časa Korošca izjema, je Stane Dolanc storil iz izjeme pravilo. Res sta bila oba Slovenci in sta skušala držati Jugoslavijo skupaj, vendar od Dolanca še pričakujemo dejanj za katere si je dr. Korošec zaslužil konfinacijo.

V zvezi z drugo svetovno vojno, dr. Natlačen ni iskal neodvisne Slovenije, kakor trdi Schwartz, iskal pa je pot, ki

bi narod najmanj stala, ker je bil raztrgan med tri okupatorje in je zato moral pasti. Po vesti ni mogel tvegati usode svojega naroda, ki je bil že prej obsojen od takratnih zmagovalcev, kot je sedaj po jaltskih dogovorih.

O notranjem položaju domobranstva je najbrž pobral podatke iz kakšnega komunističnega priročnika za zgodovino: ...verschiedene Legionen, Volks- und Dorflegionen, katholische und faschistische Legionen, poleg obojestranskih Wächter (stražarji ali Vaške straže?) in pride do zaključka, da so se vsi borili za samostojno Slovenijo. Za zgodovinarja bo potem nerazumljivo, zakaj smo se pripravljali v Vetrinju na prisego kralju Petru, kar je zgodovinsko res. Res je tudi, da so obstajale razne struje v domobranstvu, ki je pa bilo samo Slovenska vojska.

Tudi število izročnih slovenskih protikomunistov v Vetrinju ne odgovarja resnici (15—20.000), ker je po naših cenitvah, ki bodo edinoveljavne, ker so dokumentirane, bilo izročnih okrog 12.000 ljudi, med vojaštvom in civilnim prebivalstvom.

Da so Slovenci v komunistični Jugoslaviji številčno preveč reprezentirani v beograjski vladi, bo težko držalo, ko pa sami komunisti doma tožijo, da nam ni ne za vojaške, ne za diplomatske službe. — „Naši razgledi“ so v lanskih številkah navedli, da imamo samo dva poslanika, vse drugo si dele druge republike (65 Slovencev na nižjih

diplomatskih mestih od 2700). „Kranjska mafija“ je posečen izraz za ljubljanske komuniste, ki se vdinjajo Beogradu, mosto katerih so po mnenju nekaterih zasedli novomeški. Resnica je, da v purgah v tridesetih letih v Rusiji, ki jih je izvedla Kominterni, ni bilo Slovencev, medtem ko jih je izginilo iz drugih pokrajin nad dvesto.

Schwartzov namig, da je Stane Kavčič odletel z vlade, ker je mislil Slovenijo priključiti Bavarski, je nov, najbrž neresničen, zanimiv pa bo za nemškega bralca.

Kot dežela v razvoju, je Slovenija pri svoji industrializaciji potrebovala delavce in nekoč narodnostno homogena, sedaj ti delavci predstavljajo 200.000 tujega elementa s svojimi družinami, pri čemer mislimo, da je tudi malo pretiravanja.

Da to vprašanje obstoja in da se ga zavedajo tudi slovenski komunisti, je prišlo na dan, ko se je ustanovilo „Jezikovno razsodišče“, ki naj bi skrbelo za čistost jezika. Črnogorski Srb, Miodrag Bulatović, je ob tej priliki Slovenec ozerjal s šovinisti, arijci, narodom jezikoslovcev, nacionalisti, na kar mu je „Socialistična zveza delovnega ljudstva“ odgovorila tako, da je Matjaža Kmecla postavila za ministra za kulturo, kar je vsekakor zdrava reakcija na nezdrav pojav. SZDL je vsaj enkrat pokazala, da še životari in da vsaj za nekaj služi. Schwartz jo naravnost imenuje zavetišče za različne segmente opozicije in nekakšen podaljšek „Osvobodilne fronte“, za katere vlogo se ni dosedaj vedelo. Pri branju tega poglavja („Borba za jezik“), se je in se bo še marsikomu porodilo vprašanje, kaj če to ni bila taktična poteza komunistov, ki naj bi jih spravila z narodom, ki s komunizmom ne ve kaj napraviti.

Srečal se je narod s „svojimi komunisti“, pravi Schwartz ob zavrnitvi vzgojnih jeder. Ta je poživila narodno zavest in po Schwartzu je bila zopet SZDL tista, ki je po svojem predsedniku Frančku Setincu in tajniku „Zveze komunistov Slovenije“, Jakom Koprivcem odigrala glavno vlogo.

Vodilni motiv vse slovenske zgodovine je bila borba za narodno identiteto in proti tej so grešili po Schwartzu vsi slovenski politiki (Kardelj, Dolanc, Potočar, Dolničar, Kidrič), čeprav so včasih res podpirali nekatere slovenske zahteve. Kulturna borba bi bila potemtakem samo neke vrste ventil, kjer se sproste narodne sile, ki se pa morajo omejiti samo na kulturno področje. Te sile silijo na dan in prišlo je tako daleč, da so si ljubljanski „punkti“ izbrali kljukasti križ, da bi s tem pokazali odpor proti režimu.

Po presledovanju pesnikov, pisateljev, intelektualcev, prepovedi revij in publikacij, je Slovincem uspelo priti do „Nove revije“, ki je neuradno opozicijsko glasilo po svoji usmeritvi najbližje Edvardu Kocbeku, ki so ga komunisti zavrgli kot izžeto limono, ko jim ni več služil.

Intervencijo za Kocbeka pri Titu v imenu namškega PEN kluba, naj bi napravil Heinrich Böll, ki ga je pa po razkošnem fevdalnem lovu pozabil vprašati za Kocbeka, kar je tudi novo za nas.

Presledovanje slov. Cerkve Schwartz dobro opiše in tako zveemo, da je vsak peti duhovnik s Spodnje Štajerske moral po vojni čez kazenska taborišča (čeprav ni bilo tam „bele garde“) odpove pa mu smisel ali poznanje resnice ko govori o dr. Rožmanu, ki naj bi hotel Jugoslavijo razdeliti na dva dela in ki naj bi šel prosit zaveznike z nekaj

avanturističnimi politiki, da naj zaseđe Slovenijo. Cerkev je bila v Sloveniji dosti bolj preganjana kot drugod in nekatere podatke Schwartz ne pozna; škof dr. Rožman je bil obsojen na 18 let ječe v odsotnosti, škofa Vovka so hoteli živega sežgati, škofa Pogačnik in Lenič sta bila dolga leta v ječi, prav tako kot večina duhovščine, „Družina“, edini slovenski tednik, je bila večkrat zaplenjena in njen urednik obsojen na eno leto poboljševalnega dela. Kljub temu je slovenska Cerkev dosegla svojo lastno škofovsko konferenco in se tako ločila od jugoslovanske.

Na vprašanje slovenske manjšine na Koroškem, gleda Schwartz s stališča hrvatske na Gradiščanskem, ki si je svoj obstoj uredila in zagotovila, medtem ko je slovenska, ki je bila bolj pod vplivom Jugoslavije in njene propagande, ostala osamljena in nedelavna ter je nazadovala. Korošci naj bi bili samo orodje, s katerim se je Jugoslavija hotela vmešavati v avstrijske zadeve in tega so se sami zadnja leta zavedli.

Separatistične težnje po oddelitvi od Jugoslavije so Slovenci izrabili in dosegli, da se (njihovi) otroci slovenskih staršev, ki so na delu v Nemčiji, uče slovensko v nemških šolah, česar pa drugi narodi niso dosegli.

O slovenski emigraciji je Schwartz boljše poučen, še bolj pa o njenih publikacijah: na prvo mesto dene „Svobodno Slovenijo“ v Buenos Airesu, sledijo ji druge, ki jim da ustrezno karakteristiko. Na nepojmljiv način izpusti najstarejšo versko in kulturno revijo „Duhovno življenje“ v Južni Ameriki.

Razprava je zanimiva in poučljiva kljub temu pogreškemu, vrednost njene uporabnosti se pa še poveča, ker je pisana v nemščini.

SLOVENCİ PO SVETU

ZDA

Pevski zbor Uspeh v Milwaukeeju je doživel lep uspeh pri svojem božičnem koncertu. Vodi ga prof. Leo Muškatevc. V drugem delu je kot gost odigral razna klasična in tudi svoja nova dela na orgle skladatelj Šifler.

Tradicionalna „Pristavska noč“ v Clevelandu je zbrala okoli 500 Slovencev. Dohodki od te večerje s plesom gredo za Slovensko pristavo. Letos se je udeležila prireditve dr. Mojca Gerzeti Auñón iz Argentine, ki je v ZDA študirala razne programe za duševno bolne.

V New Yorku so imeli tretjo nedeljo v januarju po maši na Osmi prosvetno uro, ki se je udeležilo precej slovenskih faranov. Na sporedu so bile klavirske skladbe, razne deklamacije in petje slovenskih pesmi. Sodelovali so predvsem mladi, najbolj so padli v oči člani Zupančičeve družine.

Slovenski dom za ostarele v Clevelandu ima 150 postelj; sedaj pa skuša razširiti svoje socialno delo s tem, da je kupil novo hišo predvsem za starejše, ki ne potrebujejo neprestane oskrbe.

Koncert Korotana, ki ga vodi novi zborovodja Rudi Knez, je bil v začetku februarja v Chicago. Kakih 50 pevcev in pevk je začelo koncert z Aljažovo Slovenska zemlja, iz Gorenjskega slavčka, Triglav, in druge zbrane slovenske pesmi. Potem se je razvil v dvorani prijeten družabni večer s plesom.

Slovensko-ameriški radio klub, ki ga vodi Corinne Leskovar, je podaljšal slovenske oddaje na eno uro vsako nedeljo popoldan. Slovenski frančiškani v Lemontu so prevzeli četrt ure versko-kulturnega dela.

Slovenska kulturna nedelja pri sv. Štefanu v Chicago januarja letos je bila posvečena Fr. Prešernu. Nastop je pripravila Nandi Puc. Oktet je zapel Luna sije, prav mladi iz slovenske šole pa tudi mladi otroci mali. V čisti slovensčini je Bernardka Simrayh prebrala: Srečanje s Prešernom, Jim Gregorič in Jože Rus sta citirala iz Venca in Zdravljico, dr. Lojze Arko pa Uvod h Krstu, Alenka Arko in Franci Gaber sta recitala Od železne ceste. Za konec je oktet zapel še Zdravljico. Slovenska šola ima namen, da priredi vsak mesec podoben program, upamo tudi tako dobro pripravljen in uspešen.

Prispevajate v tiskovni sklad!

DRUŠTVENI OGLASNIK

Za kosilo na 30. Slovenskem dnevu se prijavite do 7. aprila na telefone: 248-4021 (Stane Mehle) 248-5567 (Martin Boštjančič), 248-6363 (Ludvik Šmalc) Najlepša hvala!

Marja Rodziewiczowna

HRAST

(DEWJATIS)

„Misel, da si vzel trnek s seboj, ni še noben dokaz sreče, to je šele lov za srečo. Ali bi ti bilo ljubše, če bi se jokala nad tvojimi zabavami?“

Marko je poklical služabnika in mu priporočil ljubitelja ribolova. Gospodična Irena se je prav razveselila tega prizora, orjak pa je molčal.

„Vi se nikdar ne smejete?“ ga je vprašala.

„Nikdar!...“ je zamrmral, naslonjen nad nekim načrtom.

„Ste poročeni?“

„Ne, gospodična.“

„Torej vdovec?“

„Zakaj?“ je vprašal in dvignil oči.

„Ker imate prstan...“

Pogledal je na roko in brez pomisleka odgovoril:

„To je materin prstan.“

„Ah, nimate več matere? Že davno?“

„Zelo dolgo že ne.“

„Zato ste vedno tako žalostni. In zaročenko imate?“

„Odmajal je z glavo.“

„In družine tudi ne?“

„Ne svoje lastne. Kjer žive drugi, živim tudi jaz.“

„Potem vam je zelo pusto na svetu.“

„Kakor vsakemu človeku. Je žalost in je tolažba. Ali ste že pregledali veleposest Gilus? Tam je ovčnjak in tisoč angleških ovac v njem.“

TUDI MED MRTVIMI NE SME BITI SPRAVE

V Sloveniji in tudi v ostali Jugoslaviji se po 40 letih od končane vojne in zmogovite revolucije govori o „spravi“. To je, naj bi pozabili, kar je bilo, in skušali naprej živeti „v bratstvu in enotnosti“, kot pridiga partija že 40 let in več. Toda kadarkoli pride do kakih poskusov „sprave“, so takoj pokoncu borci in za njimi partija, ki nobene „sprave“ nečajo; še celo med mrtvimi. Zgled:

Vrhovno sodišče črne gore je sprejelo sklep, da morata brata Petar in Mimir Dujović zbrisati očetovo ime s spomenika, ki sta ga postavila v Levi Rijeki. Gre za nagrobni spomenik materi in umrli sestri, a mu je bilo dodano še ime očeta, ki je bil ubit kot četnik leta 1944.

Brata Dujović sta bila obsojena na podlagi zakona o javnem redu in miru, čl. 17.

V Čačku je Tomislav Dragović postavil očetu, materi in bratom Ljubomiru, Slobodanu in Vlastimiru nagrobni spomenik. Ljubomir je umrl kot partizan, Slobodan pa je bil četnik in je padel po zadnji vojni leta 1946 v boju z OZNO. Mladinci so položili na grob venec, da počastijo borca Ljubomira. Navzoči borec Stojan Mihajlović je protestiral, da ne smejo počastiti spomina četnika Slobodana in da morajo cvetje odstraniti z groba. Toda sodnik in Zveza borcev v Čačku sta dala prav Tomislavu Dragoviću in ne borcu Stojanu. Tako bremo v Nedeljskem Dnevniku z dne 10. februarja.

Ponekod v Jugoslaviji borci in partiji nočejo sprave niti med mrtvimi sorodniki na pokopališču. Njih sovraštvo sega tako tudi prek groba. Kako naj se ob sovraštvu gradi resnično bratstvo? Sovraštvo ruši, ljubezen gradi.

(r+r) (— K. G., 14. II. 85.)

POMAGAJMO MENDOŠKIM SLOVENCEM PRIZADETIM OB ZADNJEM POTRESU

Društvo Zedinjena Slovenija in Slovenski domovi prosijo vse Slovence, da priskočijo na pomoč slovenski skupnosti v Mendoza, ki jo je pred kratkim prizadel potres. To lahko storite s tem, da kupite srečke po \$a 1.000. Dobite jih v vseh Slovenskih domovih. Med imetniki teh srečk bo na Slovenskem dnevu v Slovenski vasi v Lanusu izžrebanih več bogatih dobitkov.

Bodimo solidarni s prizadetimi rojaki

SLOVENSKI DAN 1985

1955 - OB TRIDESETLETNICI - 1985

BELA NEDELJA, 14. APRILA, v Slovenski vasi, Lanús - Pričetek ob 11. VABLJENI VSI ROJAKI ZEDINJENA SLOVENIJA

OBVESTILA

PETEK, 22. marca:

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21.
Seja Upravnega sveta ZS v društvenih prostorih ob 20. uri.

SOBOTA, 23. marca:

Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 21.
V Hladnikovem domu v Slovenski vasi klavirski koncert Andreja Jana ob 20. uri.

NEDELJA, 24. marca:

Tombola v Slov. domu v Carapachayu.
Igra „Namišljeni bolnik“ v Slovenski hiši ob 17.
Redni občni zbor Društva Slovenska vas ob 16. uri v Hladnikovem domu.

SOBOTA, 30. marca:
V Slomškovem domu v Ramos Meiji ob 20.30 letni občni zbor Kreditne zadruge SLOGA.

Pričetek srednješolskega tečaja ob 15. uri.

NEDELJA, 31. marca:

V zavetišču dr. Gregorija Rožmana ob 11.30 blagoslov oljk in butaric, sv. maša nato skupno kosilo.

Občni zbor Društva Zedinjena Slovenija ob 9.30 v Slovenski hiši.

Slovensko gledališče Buenos Aires

Moliere

NAMIŠLJENI BOLNIK

Predstave v mesecu marcu:

petek 22. ob 21

sobota 23. ob 21

nedelja 24. ob 17

Začetek točno ob napovedani uri.

Ob vhodu v dvorano slikarska razstava Andreje in Marjete Dolinar.

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE!

SREDA, 3. aprila:

Liga žena in mati v San Martinu: predavanje msgr. Oreharja o mladini.

SOBOTA, 13. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
Začetek visokošolskega tečaja ob 16. uri v Slovenski hiši. Vpisovanje, nato pa inavguralno predavanje univ. prof. dr. Milana Komarja.

NEDELJA, 14. aprila:

SLOVENSKI DAN v Slovenski vasi v Lanusu.

ZAVAROVANJE VSEH VRST

M. in H. LOBODA

Sarmiento 385 - 1. nadstr. - pís. 10
Buenos Aires - Tel. 312-2127
vsak dan od 11 do 18.30

Poravnajte naročnino!

BAJDA s.r.l.

SVOJ KVALITETNI PARKET,
SEDAJ NA RAZPOLAGO TUDI
V BUENOS AIRESU.

Juan B. Alberdi 3981 Tel. 67-2494
Capital

POSEBNI POPUST ZA ROJAKE

ASOCIACION ESLOVENIA UNIDA

Personería Jurídica: Decreto 1933/62 — Registro C 3754
Ramón L. Falcón 4158 — Buenos Aires

Convocatoria

En cumplimiento de las disposiciones legales y estatutarias se convoca a los señores asociados a la Asamblea General Ordinaria que se realizará el día 31 de marzo de 1985 a las 9 horas 30 minutos en el local social de la calle Ramón L. Falcón 4158, Capital Federal, para tratar el siguiente

ORDEN DEL DIA:

- Designación de dos socios para refrendar, conjuntamente con el presidente y el secretario, el Acta de la Asamblea.
- Lectura del Acta de la Asamblea anterior.
- Consideración de la Memoria, Inventario, Balance General, Cuenta de Gastos y Recursos e Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondientes al Ejercicio iniciado el 1º de enero de 1984 y finalizado el 31 de diciembre de 1984.
- Elección del Consejo Directivo, la Comisión Revisora de Cuentas y el Tribunal de Honor, todos para dos años.
- Confirmación de la cuota social actualizada a partir del 1º de enero de 1985 y su actualización durante el año en curso.

Transcurrida una hora, después de la fijada en la Convocatoria, la Asamblea se realizará con el número de los asociados presentes, en un todo de acuerdo con el artículo 16º de los Estatutos Sociales.

EL CONSEJO DIRECTIVO

(34)

stal Marwitz in s potrpežljivostjo kitajskega bonca gledal na kos plutovine, ki je odkakoval na valovih. V lončku poleg sebe je imel nekaj ribic.

Pri šumenju korakov se niti ozrl ni. „No, kje so ti ribiči?“ je zaklicala Irena veselo.

Nepotrpežljivo se je zganil.

„Ne veš, Irena, kako se riba zboji glasu? Kolikokrat sem ti že pravil. Zdaj si mi jo pa splašila. Že pet minut je krožila okoli trnka. Zdaj se ne vrne več!“

Iztegnil je trnek in ga nevoljen zalučal na pesek.

„Ne zmenite se za to,“ se je oglasil Marko. „Saj ni ena sama. Požrešnost in radovednost so splošne hibe rib.“

Gospodična Irena se je ozirala po okolici in obuševala njene lepote. Na levi se je Ejna z bučanjem prelivala v Dubisso in gonila mlinsko kolo. Na desni so se belili Skomonti, za katerimi se je dvigala rdeča streha cerkve, ovenčane z zelenjem visokih hrušk, ki so rasle na župnijskem vrtu. Poleg Skomontov se je razprostiralo v dolgi vrsti še več kmetij.

Za reko je zelenel krasen gozd, tih in resen; pozlačen v soncu, se je oziral na razburkano Dubisso, na kateri je plavalo nekaj čolnov z ribiči in s pokošeno travo. Tu pa tam se je zaslišala pobožna pesem veslačev in pozdravljajoči klici. Polje je bilo polno delovnega ljudstva.

Bila je ljubka, a zelo jasna slika. Še resni Marwitz se je zagledal vanjo in rekel:

„Tvoj kraj mi zelo ugaja. Iry! Ta slika zatemni raztrgane ceste in oolomljene mostove.“

„Lepa je,“ je rekla smehljaje se, „le prečudno tiha. Glej, kako se ti ljudje le polagoma gibljejo, počasi delajo in vedno molče. Le primerjaj to z mrzličnim dirindajem na naši farmi!“

„To ljudstvo pa ono pri nas je povsem nekaj drugega,“ je rekel Marwitz. „Po mojem gledanju bi sodil, da so ti ljudje leni, otožni in nedovzetni. Ne čudi se torej, da jim očitam nemarnost!“

Marko je imel oči uprte v gozd, pa je napeto poslušal.

Dasi je reka močno bučala in je bilo daleč do Dewajtisa, se mu je njegov šum lovil v ušesih, kakor bi mu nekaj govorilo, ga klical in pozdravljalo. Zadržane Marwitzove besede so preglasile to tajno govorjenje. Ozrl se je na Američana in začel govoriti sprva tiho, nato pa vedno bolj živo:

„Motite se, gospod! Naše ljudstvo je otožno in nedovzetno le navidezno. Dela kakor mravlja in ima dobro in plemenito srce. Molči, to je res; a ne zato, ker ne zna govoriti ali se mu noče, ampak zato, ker nima časa, da bi govorilo. Boljša je molčečnost nego hrupna klepetavost. Počasi delamo, trajno in kolikor le moremo...“

„Oprostite moje prerano sodbo,“ je rekel Marwitz in mu dal roko. „Priznam, da sem ulovil to od Irenke; od tega časa pa bom — po vaši navadi — rajši molčal in gledal.“

Irenka je oba objela z očmi.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual Nº 299831	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985: Za Argentino \$a 3500, pri pošiljanju po pošti \$a 4000; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

KLINIČNE ANALIZE

Lic. Zofija Pograjc

"Obras Sociales"

Bolnike obiščem na domu.

Informacije na Tel. 629-6901.